

UJETI V ŠKARJE

Eden izmed bolj pogostih razlogov za kronično utrujenost, depresivnost, občutke nemoči in nekoristnosti, je povsem neustrezno delovno okolje. Včasih je izbira dela napačna, ker ne ustreza zmožnostim in znanju posameznika, kar velja v obe smeri – da delo presega potencial človeka ali ga ne dosega. Vendar je veliko močnejši faktor obremenitve na drugem področju delovne realnosti. Kvaliteta odnosov med sodelavci in v relaciji s predpostavljenimi. Različne oblike mobinga, bolj ali manj prikrite z različno stopnjo intenzivnosti se redno

pojavnjajo v osebnih izpovedih. Zakaj vztrajati v takšnem okolju?

Začarani krog se tvori okoli ekonomske varnosti, ali bolje, okoli občutka ekonomske varnosti, ki je lahko tudi precej varljiv. Psihofizično zdravje osebe sicer trpi, kar se sčasoma lahko pokaže v obliki kronične fizične bolezni ali kroničnega slabega duševnega zdravja, vendar oseba vztraja. Obet preživetja za visoko ceno lahko prevaga pri odločitvi, da bi bil mogoče čas pomahati v slovo noremu šefu in zlobnim sodelavcem. Pritiski na človeka so lahko dnevni, pospremljeni z zavajanjem, grožnjami o breznu brezposelnosti ali pa so mehanizmi še bolj subtilni.

Poskusimo do problema pristopiti logično. Dejstvo je, da se oseba počuti vedno slabše, da to vpliva tudi na vse druge odnose v njegovem ali njenem življenju – doma, med prijatelji ... zabavni prosti čas postane samo še oddaljen spomin. Človek odhaja na delo in povsem izčrpan prihaja domov, kjer poskuša notranjo baterijo napolniti vsaj toliko, da bi lahko naslednji dan ponovno funkcioniral. To ni več življenje, temveč životarjenje. Torej dejstva govorijo o tem, da obstaja neposredna povezava med obremenitvami na delu ter počutjem in kvaliteto življenja. Oseba to celo ve, priznava, vendar ne zmore narediti koraka v smeri zapustitve norega okolja.

Dejstvo je tudi, da bo cena za takšne razmere pristala na plečih samo in edino posameznika, nikoli organizacije ali podjetja. Dolgotrajni pritiski bodo imeli trajne posledice, kar v najbolj skrajnem primeru lahko pomeni, da oseba postane »neuporabna« kot delavec, delodajalec ga odvrže kot staro cunjjo in poišče novega sužnja. Oseba s težavami pa ostane sama v spopadu s svojimi težavami. Zakaj torej vztrajati?

Opažam, da je ekonomski pritisk, izražen skozi dvome o tem, ali bo oseba sploh dobila novo službo ali delo, da je plačilo spodobno in podobno pogosto faktor, ki prevaga. Imeti službo, čeprav je grozna, je boljše kot narediti nekaj za svoje zdravje, tudi z tveganjem, da bo mogoče nekaj časa ekonomski položaj slabši. Zaradi svojega preživetja si na račun naložimo tudi veliko obremenitev, predvsem kredite, naročnine, stroške ... In te obremenitve nočejo nikamor izginiti, kot metodo za poplačilo teh finančnih obveznosti pa žal vidimo edino metodo v službi, ki je sicer grozljiva in nas obremenjuje, vendar vsaj je. Zelo slab položaj.

Dobiti delo, ki omogoča preživetje ni lahka naloga, vendar ni nemogoča. Naš družbeni kontekst še vedno narekuje precej preživeto gledanje, da samo redna služba ponuja tisto varnost, ki jo potrebujemo. Veliko bolj elastičen pogled na naše preživetje je še v manjšini. V resnici moramo vsi nekako preživeti, to sploh ni sporno. Na mesečni bazi potrebujemo različno velike proračune, ki pa so seveda tudi spremenljivi. Par, ki ima dva avtomobila, ker je to nujno potrebno zaradi dveh služb na dveh koncih mesta, se je ujel v past tega, da plačujeta za dve prevozniki sredstvi točno zaradi pritiska teh istih služb, s katerima nista zadovoljna. Krčenje na strani stroškov je včasih nujno potrebno in mnogi smo pri tem zelo slabi. Mogoče pa se učimo.

Kadar je na dlani dilema – malo boljše plačana služba s slabimi odnosi ali povprečno plačilo za prijetne odnose – bodo nekateri sledili zgolj materialnemu kriteriju, drugi osebnemu. Vsekakor bodo tisti, ki sicer dobijo boljše plačilo v denarju, plačali visoko ceno na drugem področju svojega življenja, v primeru bolezni pa jim bo ta račun izstavljen tudi v denarju, ne samo osebnem zadovoljstvu.

Ni velikih razlik, mnogi smo ujeti v škarje preživetja za ceno osebnega miru. Seveda moramo nekaj delati in pogosto počnemo stvari, ki so nam neprijetne, zgolj zaradi plačila. To je tudi dejstvo tega življenja, da ni vse nastlano z rožicami. Presoja, kdaj sebi škodimo do take mere, da se bomo težko pobrali, je zelo naša. Mnogi zamudijo trenutek v času, ko se teža na hrbtu neprijetno nabira in je prišel čas za spremembo in vztrajajo predolgo. Dve ali tri leta preveč so lahko veliko preveč. Zanimivo je tudi, da čeprav je v pogovoru jasno razvidno, da je lahko glavni služba vir tegob, ki se celo razpacka čez celo življenje, osebe ne vidijo potrebe, da bi tam kaj spremenile, saj jemljejo službo kot nujno zlo. Delam, da trpim. Tako je vedno bilo in tako vedno bo. Meni se zdi to malo zlovesča izjava za svobodnega človeka 21. stoletja. Prej skrušen citat zlomljenega sužnja.